

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolar

Edition spéciale : 3 Dolar

ADRESSE

«İctihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Octobre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 330

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Teşrinî evvel 1931

İktisadî sütun :

İNGİLTEREDE MALİ BUHRANIN MENŞE'LERİ

Son zamanlarda İngilterede tehdid eden malî buhranın esasî 'amillerinin ne olduğunu kendisinden sordüğümüz Osmanlı Bankası sabık müdürlerinden muhterem Berdj Kerestedjiyan efendi , bize şu kelimelerle vaz'iyeti hulâsa etmek lutfunda bulundu :

İngilteredeki buhranın başlıca sebeplerinden birincisi 'amele fırkasının iki seneden beri iktidar mevki'ine gelüb gerek malî işlerde , gerek siyâî mes'elelerde bir takım « Gaf » lar yapmış olmasıdır. Nasıl ki bundan 4 sene evvel Fransada «Herriot» nün baş vekilliği esnasında Socialist fırkası hükûmetinin iktidarsız idaresi yüzünden Fransız franğı sür'atle düşdü, sermayeler Fransanın karicine kaçdı , hattâ fransız fabrikacıları , müşterilerine faturalarını frankla değil, dolarla tanzim etmelerini yazdılar . Millî paralarını teşkil eden franğın ne kadar i'tibardan düşmüş olduğuna bu hareket acı bir delil oldu .

Bereket versinki Fransız milleti vakt ü zamanında bu tehlikeyi gördü ve önüne geçdi . Beynelmilel itimadî ha'iz olan **Poincaré** yi mevki'i iktidare getirdi . Socialist hükûmetinin sukutu sihr engiz bir te'sir yaptı, franğın i'ade'i i'tibar ile istikrarını ve Socialist hükûmet zamanında harice kaçmış olan sermayelerin derhal tekrar Fransaya 'avdetini te'min etdi. Bundan ma'ada Fransa, üç dört sene zarfında İngiltereden ve Amerikadan mütemadiyen fransaya altın idhalile malî işlerde sağlam bir temel olan altunu **Banque de France** da topladı . Bu gün Banque de France da 460

milyon İngiliz liralık altın var . Bu gün Avrupa devletleri içinde en zengin olan, şübhesiz, Fransadır .

İngiltereye gelince : 'amele fırkası hükûmeti kat'ıyyen tasarrufa ri'ayet etmediği gibi Socialist principlerini muzaffer etmek için israftan da çekinmedi. Meselâ işsizlere verilmekte olan tahsisatı senevî 100 milyon İngiliz lira -sına kadar çıkardı. Eytam ve eramil ma'aşlarının fahiş bir miktarda artırılması gibi, malî notadan, hatalar işledi . Bundan ma'ada 'amele fırkası hükûmeti **Almanya** nın **Fransa** ya ta'mirat te'diyyatını teshil etmek için İngiliz bankerlerini pek mühim miktarda Almanyaya ikrazatda bulunmaya teşvik etdi. Bu gün Almanyanın vahim malî vaz'iyeti önünde, 'azim miktarda ikraz edilmiş bu paraların tahsili gayri mümkündür .

'Amele fırkası, siyasetinde de bir çok hatalar işlemiştir bunların başlıcalarından biri Almanya ya mukarenet göstererek muhafazakâr fırka hükûmeti zamanında Fransızlarla yapılan samimî i'tilâfın bozulmasına sebep olmalarıdır. Bunun neticesi olarak, Fransız sermayedarları da İngiltere bankalarında ki paralarını yavaş yavaş çektiler ve İngilterenin malî vaziyetinin

bu günkü sarsılmasını tesri' etdiler h l sei ke-
l m : Fikrimce bu gün bütün dünyayı tutan
bir şey varsa oda para mes'elesidir ve bu pa-
ra mes'elesinin hükümdarı **Finance interna-**
tionale dir . Bu kuvvet ise socialist princip-
lerini ileri süren h k metlerin daima hasmıdır.

Kat'iiyen eminim, ki yarın, İngiltere de
'amele fırkası h k meti d  er ve muhafazakâr
fırka mevki'i iktidare gelerek Fransa ile eski
samimî i'tilafı ihya ederse  n  bir suretde

İngiltereye karşı dünyada malî bir i'timad
hasıl ve bugün k  buhran zail olur.

Cihan- um l malî bir sal h husule gelmek
için hatıra gelen noktalar şunlardır :

1 — M. Hoover in bir senelik te' ili d y n
m sa'adesinin, Fransanın muvafakatiyle, l akal
be  seneye çıkarılması.

2 — Tahdidi teslihat mes'elesinde umum 
ve cidd  bir i'til f vücude gelmesi .

3 — Amerika'nın malî, iktisad  ve siyasi
işlerde Avrupa ile te riki mesa'i etmesi .

Bir Tarih Felsefesinin 'İlm  Esasları

Dördüncü bahs

Medeniyetlerin Tahavvulu

Yer yüzünde hayatın zuhurundan beri b -
t n mahl kat bu da'im  kanunun hükmü al-
tında bulundular ; do mak , büyümek , inhibit
etmek ve  lmek . Medeniyetler de bu kanunun
hükmü altında bulunurlar.

Yeni tahavvul , mut kaddim tahavvullerin
i'caz en iz beta'ctile mukayese olunursa, 'ayni
derecede i'caz en iz sür'atle temeyyüz eder.

Cansız madde , canlı madde olmak için
asırlar yığınları iktiza etdi . Vasıtasile yer y -
z nde hayatın ba lamı  olduğu ilk hücrelerden,
insanın zuhuruna tekaddüm eden hayvan   e-
killerin çıkması için de milyonlarca seneler l -
zım geldi . Kablettarihin barbarlıklarından
insanın çıkmaya muvaffak ve medeniyetlerin
e i ine vasıl olması için dahi bir kaç yüz mil-
yon seneden az zaman l zım gelmemi dir .

Mute'akib 7 il  8,000 sene esnasında terakki
ler pek bati oldu . Kavımlerin hayatını temamilen
de i dirmesi mukarrer olan buhar, elektrik ve
diğer bütün ke fiyyat ancak bir asırdan beri
do mu dur .

Bütün büyük ihtira'lar zek  sayesinde v -
cud bulmu dur . Zek nın tek mul , hissiyyatın
muvazi bir inki af ile ta'kib olunmamı dır . Bu
nokta'ı nazardan yeni insan ibtida'i ecdadının
seviyyesini pek çok geçmiş değildir .

V c de getirilmiş yeg ne büyük terakki ,
uzak avakıbin mumane'atk r hayalini karşılarına
 ıkararak ibtida'i ilcalarına bir az h kim olmak
melekesini kazanmak oldu . Fakat hisler kuv-
vetlerini muhafza etdiler ve hislere h kim
olmak hususunda da'ima 'aciz olan zek  ise
hislere, cihanı berbad etmeye musta'id tahrib
vasıtaları arz etmekteedir .

Bu vech ile bu günün insanı iki dürlü ilca-
ların arasında yuvarlanmaktadır : Bu ilcaların
ba'zıları «Pr histoie» in mu'asırlarıdır, ba'zıları
ise yep yeni menü'lere malikdirler .

Büyük medeniyetlerin ömürleri nisbeten
kısadır .

Az çok devamlı bir  a' a'adan sonra soldu-
lar ve nabud oldular. **Ninive**, Babilon[**Babil**]
ve daha bir çok diğer medineler toprak altın-
dadırlar .

Medeniyetlerin inki afının s r'ati tabi'i
olarak  era'iti hayatiyye ile tahavvul eder .
Derin herc   mercler devrini, ba'zen sabitlik
sirası arz eden bati' tek mul safhesi ta'kib
eder .

Bu nisbi hareketsizlik zamanları, ekseriya
kavımlerin Tarihler'nin evci balaya vus l devrini
temsil eder . Hatırlatmı  olduğumuz vech ile